

avskrift.

M. 8600 : 1-8.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skåne
Skjuts b.d.
Fru Motads sn.
avskrift 1942.

uppt. av Olof Christoffersson
Fru Motad

När prinsessan avskaffade pigrisningen.	s. 1-6
"Böjeskatt" m. m.	s. 7.
Kyrkogång.	s. 8.

När Prinssessan avskaffade pigrisningen.

När Prinsessan avskaffade pigrisningen

I äldre tider fingo pigorna, efter att hava begått felsteg risavbasning, men dessutom måste de tillika med de skyldiga männen betala till prästerskapet och kyrkan så kallad "böjseskatt" vilket var kyrkovärdarnas skyldighet att uppbära med 5 dalars silfwermynts böter första gången och dubbelt för varje gång. Dessutom måste de felande stå upp en kyrkoplikt (kyrkoskrift) vilket senare igen ändrades derhän att pigorna måste in bak altaret och så kallad "skröftes" av prästen och tvänne kyrkorådsledamöter vilket varit så länge att jag hört två stycken som blivit "skröftade".

I Vemmenhögs härads tingsbok av den 20 oktober 1699 omtalas en piga vid namn "Uhne pers dotter" från Vemmenhög vilken dömdes till 40 dalars silvermynts böter för lägersmål. Hon drögs till tinget der hon slogs i järn och bands i en järnring samt piskades för lägersmålet dessutom hudstryktes hon. Den omensliga behandling som protokollet skildrar, vartill prästerskapet hade stor skuld, upptager ett tjugotal svårlästa sidor i domboken.

Anders Nilsson Stormen omtalade ofta hur denna barbariska sed avskaffades av en prinsessa som fått klockarekärlek till en av kongens ministrar. Storm som var född i Önnarp 1840 kom ej riktigt ihåg om det gälde baron Rutger von Maclean på Svaneholm eller Blixen von Finece på Näsbyholm, men en av dessa skulle det hava varit. Prinsessan fick ju sina följder ty hon var ju ej mera än av en menniskas natur. Sedan hon utstått sina straff tyckte hon att de olyckliga kvinnorna ledog ändå och att det var storligen orätt att de bak- efter skulle hudflängas för en sådan sak. Prinsessan påyrkade därför att pigrisningen skulle avskaffas, vilket den också blev.

Svenske kungen var en gång bjuden till en stor fäst hos danska kungen

* namnet uttalas så i byggdemålet men stafvas Finecke von Blixen

der alla deras ministrar och andra förnåma herra också voro närvarande. Efteråt suto de på kongaslottets balkong och njöt av goda toddier och cigarrar. Som de nu suto der kommer der en bonde från Småland gående nera på gatan klädd i en gammalmodig Smålands nationaldräkt med hög hatt. Är det någon från ditt land, sade Danske kungen till den Svenska, som kan genomsjuta bondens hatt utan att skada bonden. Ja de kan min krigsminister svarade Svenska Kungen. Kan han de, så ska han få Dannebrogen! Hör du! va bror i Danmark sa, du kan nock förtjena Dannebrogen nu sa Svenska kungen till sin krigsminister. Det är väl ingen konst svarade krigsministern som var i privatlivet du med båda kungarna. Han nappade bössan till sig och med detsamma small det. Smälänningen nappar genast av sig hatten och hurrar sig runt på klacken ty han tyckte det pep om öronen på honom och då han så tittade på sin hatt såg det ut som om någon stucket hål igenom densamma. Med det samma gick en kunglig lakej ner på gatan och kallade smälänningen med sig upp på kungaborgen. Nå vad fattas din hatt frågade då Danska kungen, men du so der tog den av och hurrade dig runt. Ja de vitte sjuhundrade

s.3) jäklar forr ja vidd de inte, men rätt som de va so pev de om ören po mi po samme gång va der en som logge mi i håred o do ja do skulle se etter so va der ingen när mi, men den jäkeln som hade stucked holl tvärt ijennom min hatt, men han hadde inte gjort mi nån skade. Här æ fem o tjuve kronor, sa Danska kungen sa æ du vell nöjd! Tackar alldra mjukas får ja kyssa po skoen svarade Smälänningen som ble hjärtans glad "forr sin genemskotta hatt som han fick me si ijen"

Danska kungen dubbade med detsamma Svenska Krigsministern till Dannebrogsriddare och den Svenska kungen gjorde honom till Svärdsriddare.

Efter detta blev det ju ännu mera vänskapligt mellan Svenska kungen och hans minister. Ja t.o. med kongadottern började att kasta ett "ya do o do ti Dannebrogsriddaren förståss i all hemlighet, men den Skånska riddaren förstod mycket väl kvinnoögonspråket. Prinssessan kunde till sist ej motstå sina ynnisbevisningar och hur till slut blev det där som på så månet annat ställe, ty de voro ej mera än menniskor.

Då själva Drottningen började se följderna

berättade hon det för sin herre och man. Kungen blef ju mycket uppbrakt och arg, men efter det han och ministern hade varit så intima vänner ville han likväl ej utan nåd låta sin älskade minister bliva ett huvud kortare. Kungen dömde då sin dotters förförare att med detsamma taga jungfrufamnen eller också göra ett kraftprof för att slippa kyssa jungfrun. - Taga Jongfrufamnen eller kyssa jongfrun betydde att de skulle klättra upp åt en stege och kyssa en vacker jungfrufigur. Med det samma som jungfrubelätet fick kyssen slog belätet sina armar så hårt om den kyssandes hals att hufvudet och kroppen föllo på var sitt håll till marken.

Kraftprovet bestod deri att riddaren skulle på 24 timmar i sträck rida från sitt hem i Skåne upp till Stockholmsslått och be kungen om förlåtelse. Kunde han göra detta så skulle han benådas om icke måsteddomen gå i fullbordan. Det skulle inom en månad vara utfört på vist utsatt dato och klockslag.

Dubbel riddaren tog och övade under tiden upp 24 stycken av sina aldra bästa hinstar och sände dem några dagar i förväg och utplanterade en på varje av de 24 jästgivaregårdarne det finns på vägen från Riddarens hem och Stockholms slott. På vissa bestämda klockslag skulle o de mellanliggande gästgivaregårdarne den der stationerade hinsten stå välfodrad och nysadlad så att riddaren kunde hoppa av den ena på en ny s.5. sadlad hinst. Ridningen skulle börja på den bestämda daten klockan 10 f.m. och innan klockan blev en minut över tio nästa dag skulle han hava bett kongen om förlåtelse. På den bestämda dagen och tiden började riten med bevis av prästen och länsmannen. Riten gick i flygande fart med hastigt ombyte vid nästa ombytesplats. Allt gick väl i gång och han kom några minuter tidigare till varje ombytesplats. Den 21 hinsten gick så väl att ministern som kom för tidigt fram, innan den 22 stod färdig-sadlad red förbi hållet med order att den 22 skulle strax komma efter. N:o 21 som var den bäste av alla hinstarna störtade strax innan den kom fram till 23 hållet så att dubbel riddaren måste löpa en sträcka av vägen innan han kom upp på den 23 vilken gick utmärkt liksom den 24 så att han var på kongaborgen litet över klockan 9 f.m. Han gick således fri för att taga jongfrufamnen.

forts. 4 Prinsessan som avskaffade pigorisningen

Klockan 10 påföljande dag skulle B.v.Fennic eller R.Machleen vara hos kongen och be om förlåtelse så det var ju ingen tid att förlora på den 60 mil långa färden. När dagen kom voro det kongliga vittnen som sågo efter och kontrollerade att riten ej började före bestämd tid. Allt gick lyckligt och väl ty, alla kuskarne voro väl mutade i förväg och lovades riklig ersättning om allt gick efter önskan, och för varje hållplats var det ju bara att springa av den ena hingsten (ty det var alla hingstar) och på den som stod färdigsadlad på samma gång fingo kuskarne en handfull gulddukater. Allt gick mycket väl i lås överallt och B. von Fennic red t.o.m. in tid men på slutet hade det nära gått galet ty det var en hingst vilken var en sådan utmärkt trafvere så att B. von Fennic red förbi ett närmaste skjutthåll med order att den stationerade skulle efterfölja så snart den blev färdigsadlad. Han hade nemligen anlönt före den bestämda tiden. Det gick i flygande fläng der förbi och dem efterföljande kunde varken vare sig höra eller se sin herre, men när han kom nära nästa hållställe låg hingsten död på vägen. Hingsten hade med ens stupat men det var inte längre än att de sågo det vid den 23 hållplatsen och fingo så sadlad sin hingst till Blixten von Fennic kom springande fram och med det samma var åter i sadeln.

Innan 23 timmar var tilländalöpen hälsar krigsministern sin herre och konung.

Du redan här svarar kongen, det var redit gjort, tack ska du ha ty jag ville ej gärna mista dig och nu tar vi och ordnar för lilla Helga dela Brache så att hon ej skall lida någon framtida nöd och så kongöra vi ett kongligt bref att flickorna ej efter denna dag skola avbasas med ris ty prinsessan har sagt att de får lida nog ändå.

En gång jag för en 30 år sen var cyklandes borta i Vemmenhög berättade en gammal man en liknande sägen om Blixten von Fennix ej R.Machleen vars slut, var som detta ark är nedskrivet. Tyvär har jag nu glömt mannens namn.

Fru Ahlsted den 10 september 1940.

Alla rättegångar som jag undersökt i 1600-1700 talens tingsböcker angående lägersmål har aldrig kvinnorna blivit tillerkänd något uppfostringsbidrag till barnen. Huvudsaken med lägersmålsprocesserna på den tiden är ju att såväl männen som kvinnorna bli dömda till s.k. "böjseskatt" så att kyrkorna och prästerna kunna få en extra inkomst av personerna felsteg. Prästerna dundrade ju mycket mot lägersmålen men de gödde sig likväl på de olyckliga och arma kvinnornas elände. Kyrkovärdarne skyllidigheter voro att uppbära av de felande dessa skatter. Kunde ej kvinnorna betala fingo de i likhet med den olyckliga Una Nilsdotter från Vestra Vemmenhög som ovan omtalats stånda sitt straff. De olyckliga kvinnorna fingo ut och taga harar, (som de gamla sade) varmed menades att de fingo ingen ting av barnafadern såvida de ej godvilligt gav något eller gifte sig med dem de kastade i olycka .

Anders Nilsson Storm berättade vidare på 1880-talet om Blixten von Fennix att han brukade "skräppa" över att han försökt så många kvinnor av alla klasser såväl adliga som ofrälse att de kunna upptaga vägen från hans gård ända till Hällesmidjan, (en smedja som är belägen i Önnarp vid stora landsvägens (södra sida) mellan Malmö och Ystad.) om de än stodo bröst mot bröst (skulle ju dermed menas bröst mot ryggen på varandra)

Han, Blixten von Fennix skulle inte vara någon fin herre, sade Stormen, ty det roligaste för honom var att vilja "måls mi me andra liknande utövare., Stormen sade att hans penis skulle hava en längd av 12 tum och många flickor som läto förleda sig för hans rikliga dusörer gav sig till att "via himmelske jämmer do han forrsökte dom."

s. 8.

I Vemmenhøgs härads tingsböcker från meddet av 1700-talet dömdes både man och kvinna för lönskeläger förste gång till 5 dalars silfvermynts böter gemte att stå uppenbar kyrkoplikt. Andra gången var bötesbeloppet dubbelt eller 10 D. S.M. böter. Tredje gången 20 D. S.M. böter. Således måste Une Nilsson dotter hava fallit för kärleks frestelsen fyra gång eftersom hon skulle böta 40 D. S.M.

Det är ju inte vidare vackra sedar för prästerskapet att de skulle hava inkomster av lägersmål och till och med instämma en piga för att undergå så svår behandling som ovanomtalade Una Nilsson dotter från Vemmenhög måste underkasta sig.

Att prästerna skulle hava inkomsten av lägersmålsavgifterna har varit så länge att f.d. kyrkovärden i Fru Ahlsted Hans Mårtensson själf sagt för mig att då han var kyrkovärd var det kyrkovärdarnas skyldighet att av såväl mannen som kvinnan uppbära dessa avgifter som Hans Mårtensson sade att de kallades "böjseskatt" men i räkenskapsböckerna kallas de lägermålsavgifter. Kvinnan skulle då betala 9 dalar ibland var det blott 36 skilling eller 75 öre ej silvermynt utan det var 1.50 öre i vårt mynt.) och mannen 15 dalar (=2 kr. 50öre) Det var således betydligt mindre än de dömdes första gången i Vemmenhøgs härad. Fem dalar silfvermynt är i våra ~~dagars~~ pengar betydligt mera allldenstund 3 D.S.M. var lika med en spesie eller 4 kronor. Alla flickor eller änkor som fingo oägta barn skulle som det hette "skröftes" vilket på sista tiden skidde i sakristian av prästen med tvenne kyrkorådsledamöter som vittnen. Jag har varit kyrkovärd i 36 år men ingen har blivit "skröftad" under denna tid, men jag har

derföre tvenne gånger hört då jag suttit i kyrkan. Således har denna gamla sed varit in i min tid. De som voro häfdade före vigseln blev det läst den bakvände bönen för då de gingo i kyrke efter förlossningen vilket de andre i byn roade sig åt vilket jag några gånger hört. Vid kyrkogången skulle den kvinna om de voro två på en gång, ~~inte~~ glömma att lägga sig till högar på kyrkokvinnopallen, ty gorde hon ej detta blev hennes gässe skägglös och den andras flicka skäggi. När prästen läst för dem tog han dem i handen och drog dem in åt kyrkogolfvet och sade "gån i härans frid.

Den sista som gick i kyrke i Fru Alstad var kyrkvärd Lars Jönssons fru Kerstin Andersdotter och L.J. brudens Anders Jöns fru. Detta hände i början av 1900 - talet.

Kvinnans kyrkogång spelade i familjelivet en viktig roll. Jag hörde ofta i min ungdom att gamla manna brukade säga "i söndes gick N.N. kvinna i kyrka" so nu ae hon ren igenso mann har lov att gå ti hinge igen for nu har prästen lest forr hinne. Innan prästen får lest och drad dom in i karka har mannen inte lov ti nåd." Således var folktron så religiös att prästerna skulle läsa sin välsinelse över kvinnorna först.

De gamla sade också i min ungdom "ad om åte eller fjortan da so ska N.N. kärring gå i karka so behöver hon inte varre skärluen mer po sina töser ad di tar mannen frå hinge."

Dessa talesätten har jag ej hört på åtminstone sen 45 år tillbaka.

Hur prästerna i gamla tider behandlade de i olycka komna flickorna har en antecknare i Högestad vid namn Jacob^X Hagström upptecknad. Dessa uppteckningar finnas nu på Svaneholm museum. Jacob Hagström^X var född 1863.

"Uppteckningen härom har meddelats mig av Dr. Ingemar Ingers Lund och lyder: I Högestads kyrka skulle pigan som stod kyrkoskrift stå och hålla två tunga gråstenar i sina händer så länge prästen präkade." I de dagar var det ju en stor olycka för de stackare som gått i olycka de blevo hållna för ärelösa och deras barn fingo ju ej eller var medlemmar i den tidens skråväsen. Jemför Sigfrid Hanssons bok "Ur skomakareyrkets Historia".

Numera är det ju lika galet på det andra hållet, sen vi fingo den nya barnavårdslagen. Flickorna kan ju nu utan vidare först skylla en man som fader till sitt barn och gå i proses ända till högsta rätten och tappar hon också der kan hon börja och prosesas med en annan man som hon nu skyllar som fader till samma barn. Förlorar hon också der kan hon börja med en tredje o.s.v. som barnafader till samma barn. Dessa barnavårdslagar kritiserades mycket skarpt vid ett stiftmöte i Lund av bland andra häradsprosten i Engelholm som sade att det fanns en moder i Engelholm som hade två döttrar och därav hade de två kommet hem med var sitt barn för vilka de tillerkänst av domstolen med 25 kr. vardera. och nu kommer snart Gärda hem med sitt barn så har jag 75 kr. i månaden. Jag går aldrig mera ut på arbete ty nu har jag så stor inkomst att jag ej behöver mera. Häradsprosten sade vidare att då och då och anmäla med stor glädje att deras dotter fått ett barn förr i tiden anmälte di det med sorg. Kyrkoherde H. Isberg tog dem i försvar och sade att de voro lika sorgsne nu. Det ville de flesta prästerna ej tro.

En kvinna i Fru Alstad var så arrig på sina två döttrar att de ej kunde skaffa henne extra inkomst. Kan ej flickan få ut betalningen av barnafadern får kommunerna ~~skaffa henne extra inkomst~~ betala ty flickorna skall ej förlora sin förtjänst. därför kunnade bära sig.*

Att de nya barnavårdslagarne begynnades som industri fram hölls i Fru Alstad förjemt av Kyrkovärden Lars Jönsson vid sammanträden i socknen. Rätt som det var var hans äldsta dotter på tringen sade befolkningen. I sinom tid födde hon en gosse som nu är en dugtig och lärd pojke. Faden (sade ortsbefolkningen då "vara en loffus") var en möllare gessell. han betalade ej något och blev ej heller därför kräd ty hennes fader sade jag kan själv försörja min dotter jag. Således blev ej detta någon pigoindustri men på många håll är det verkligen så.

* åt som de göra. De små flickorna, 13 - 17 åriga hava fula ryckten i år i städerna hur de levat med att locka landförsvararna

original

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skåne

M. 8600: 1-11.

Skutts h.d.

uppt. av Olof Christoffersson

Fru Alstads sn

Fru Alstad

avskrivet 1942.

När prinsessan avskaffade pigrisningen. s. 1-7.

"Böjeskatt", m. m.

s. 9.

Kyrkogång.

s. 9.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

→ härads →

för lägersm
~~behandling~~ ~~av~~ ~~nya~~
protektat

* namet utlagne i trykke medt
nu detas feneke nu blitter

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2/1 En på en storfäst, der alla deras ministrar
och andra förnämna herrar ^{också} voro närvarande.

M. 8600:2.

Efter att sutto de på kongerättens balkong och
njöt av goda taddier. ^{och cigarrer} Som de nu sutto der
kommer der en bonde från Småland gående
nere på gatan klädd i en gammal modig,
Smålands nationaldräkt med håg hatt. Ty det
någon från ditt land, sade Danika kongen till den
Svenska, som kan genomgåta bondens hatt utan
att skada bonden. Jo de kan min krigsminister
svarade Svenska kongen. Kan han de, ~~och~~
kan fö Dannebrogen! Hor du! va bror
i Danmark så, du kan dock förgäna Danne-
brogen nu så Svenska kongen till sin krigs-
minister. Det är väl ingen konst svarade krigs-
ministern som var ^{i privatlivet} du med båda kongerne. Han
nappade biskan till sig och med det samma små
det. Smålandsmännen nappan genast av sig hat-
ten och hurrer sig runt på klacken ty han tyckte det
pep om öronen på honom och de hem så tittade på sin
hatt såg det ut som om någon stuckit hål igenom densam-
ma. Med det samma gick en blyg lakej ner på
gatan och kallade med sig Smålandsmännen upp på
kongerättens. Va vad fattas din hatt frågade
den Svenska kongen, men du så der tag den
av och hurrade dig runt. Jo de vilte nyhundra

3
13 jätklav. Sorn ja vidd de inte, men rätt som de
va so per de om öven po mi po samme
gång ~~va~~ va der en som logge mi i härad
O do ja do skulle se etter so va der
ingen. när mi; men den jätkeln han hade
stucked kall tvärt igenom min hatt, men
han hadde inte gjort mi nån ikade. Hår a
fem ~~of~~ tjume kroner sa Danske kongen sa
a du vill nøjd! Tackar alldre nyjtes
far ja kyssa po skoen svarade Sannabrag
ingen som ble hjärtans glad "Sorn mi ingen
skatta hatt som han feik me si igen."
Danske kongen dubbaede med det samme
Sannabrag Krigsministern till Sannabrag
riddare och den Sannabrag kongen gode hemm till Svärdsriddare
Efter dette blev det ja annu mera vän-
skapligt mellan Sannabrag kongen och
hans minister. Ja t. o. med kongen dat-
tern började att kasta ett "ja do o do till
Sannabrag riddaren förtäro i att hemlighet
men den Sannabrag riddaren förtod mycket väl
Kvinnasömspråket. Prinsessan kunde till ritt y
motstå sin ynges bevisningar och hur till slut blev
det där som po så mångt annat ställe, ty de var ja y
mera än människor.

De jätkeln strömmingen började se sig förna

4 berättade hon det för kongen sin herre och ~~var~~.
M. 8600:4.

14 Kongen blev ju mycket upptrakt och arg, men
^{han och ministern}
efter det ~~de~~ hade varit så intima vänner ville
han likväl ej utan nåd låta sin älskade mini-
ster bli en ett huvud portare. Kongen lönade då
sin datters förlovare att med det samma taga
jungfrun eller också göra ett kraftprov för att
slippa kyssa jungfrun. — Taga jungfrun eller
kyssa jungfrun betydde att de skulle klättra upp
åt en steg och kyssa en vacker jungfrufigur.
Med det samma som jungfrubelåtet fick kyssan släp-
p belåtet sina armar så hårt om den kyssandes hals
att hufvudet och kroppen föllo på var sitt håll till
marken.

Kraftprovet bestod deri att riddaren skulle på
24 timmar i sträck rida från sitt hem i Skåne
upp till ~~Stockholms slott~~ och be kongen om förlä-
telse. Kunde han göra detta så skulle han benådas om
icke måste dömmen gå i full bondom. Det skulle
innan en månad vare utfört på mist utsett data
och klockslag.

Subbel riddaren tag och övade under tiden upp
24 stycken av sine äldre bästa hunder och sände dem
några dagar i förväg och utplanterade en på varje
av de 24 gästgivaregårdarne det finns på vägen från
Riddarnes hem och Stockholms slott. På vissa bestämda
klockslag skulle öfver dem liggande gästgivare
gårdarne den der stationerade hunden stå väl badad och
ny sadlad så att riddaren kunde hoppa av den ena på en ny

Säddad hinst.

5. Ridningens skulle börja på den bestämda
M. 8600:5.
daten klockan 10 f. m. och i denna klockan
blev en minut över 10. ^{minsta lag skulle ha haft högre bett hörsam om förslaget} 9° den bestående den
gen ~~ten~~ och tiden började rita med bevis av
prästen och länsmanne. Riten gick i flygande
fart med hastigt ombyte vid smärta ombytes plats
Allt gick väl i gång och han kom några minuter
tidigare till varje ombytes plats. Vid 21
minut den 21 minuten gick så väl att minuten
^{kom} för tidigt fram, innan den 22 stod färdig sad-
lad red förbi hållit med ordet att den 22 skulle
strax komma efter. Vi 21 som var den bästa av alla
hinsterna störde strax innan den kom fram till
23 hållit så att dubbel riddaren måste löpa en
sträcka av vägen innan han kom upp på den 23
vilken gick utmärkt liksom den 24 så att
han var på kongressen början litet över
klockan 9 f. m. ^{han} Gick således fri för att
taga jungfrusamman.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

M.8600:6

Iman 23 trummen var till ända läpnen hälsar
Krigsministern sin hustru och konung.

Du redan här svarar kongen, det var reder
gjort, tack ska du ha och jag ville ej gärna
mista dig och nu tar vi och ordner
för lilla Hedvig ^{Hedvig} dela Bratth ^{Bratth} så att hon
ej skall lida någon framtida nöd och så kon-
göra vi ett kongligt bref att flickorna
ej efter denna ~~dag~~ skola avbates med res-
ty prinsessan har sagt att de ej lida nog ändå.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

6

Tillägg till Prinsessans som skeddade personer.

M. 8600:7.

Alla riddargångar som jag undersökt i 1600-1700 årens Tings
böcker angående lagersmål har aldrig kvinnor blivit
tillerkänd något uppsättningsbidrag till hemmen.
Huvudsaken med lagersmålsprottorne på den tiden
är ju att såväl männen som kvinnor blidomde till
s. k. "böjserkatt" så att kyrkorna och prästerna kon-
na få en extra inkomst av personerna felsteg. Präster-
na dundrade ju mycket mot lagersmålen men de
gödde sig likväl på de olyckliga och arme kvinnornas
elände. Kyrkovanändarne skyldigheter voro att upp-
bära av de felande dessa skatter. Kunde ej kvinnorna
betala fingo de i tillfallet med den olyckliga Ulla Nilsdot-
ter från Vestro Vemmenhög som ovan anmärkats stående ut-
streff. De olyckliga kvinnorna fingo ut och taga karor,
(som de gamla sade) varmed menades att de fingo inget
ting av barnafadern såvida de ej godvilligt gav något
eller gifte sig med den de kastat i olycka.

Anders Nilsson Storm berättade vidare på 1880-talet om Blicten von Fennis att han brukade "kräppa" över att han försökt så många kvinnor av alla klasser såväl adliga som ofrälse att de kunna upptaga vägen från hans gård ända till Hällesnålgården, (en smedja som är belägen i Bunnarp vid stora landsvägens (södra sida) mellan Malmö och Ystad.) om de än stodo bröst mot bröst (skulle ju dermed menas bröst mot rygg på varandra)

Han, Blicten von Fennis skulle inte vara någon fin herre, sade Stormen, ty det roligaste för honom var att vilja "måls mi me andra" liknande utövarer. Stormen sade att hans ^{penes} skulle ha en längd av 12 turn och många flickor som låto förläda sig för hans riktiga dubbor gav sig till att "via himmelike jämnar de han förre" såpte dom."

9 Vemmenhöggs härads tingsböcker från medlet av
1700-talet dömdes både man och kvinnan för bötsbelägen
(första gången) till 3 dalar silvermynts böter gentemot att st. o. uppenbar
kyrkoplikt. Andra gången var bötesbeloppet dubbelat
eller 10 d. s. M. böter. Tredje gången 20 d. s. M. böter.

Således måste Une Nilsdatter have fallit för kärleks
prestelsen fyra gånger eftersom hon skulle böta 40 d. s. M.

Det är ju inte vidare vackra seder för prästerskapet
att de skulle have inkonster av lägersmål och till och
med instämma en pige för att undergå så svår behandling
som ovanomtalade Une Nilsdatter från Vemmenhög måste
underkasta sig.

Att prästerna skulle have inkonster av lägersmålsavgifterna
har varit så länge att f. d. kyrkovärden i Bru Metad, Hans Mår-
tensson hjälpsagt för mig att d. o. han var kyrkovård var det
kyrkovärdarnas skyldighet att av såväl mannen som kvin-
nan uppbära dessa avgifter som Hans Mårtensson sade att de bel-
ades "böjeskatt" ^{men i räkningsböckerna kallas de läger-}
^{ibland var det belott 36 skilling (eller 75 öre)}
måls avgifter. Kvinnan skulle då betala 9 dalar (i silvermynt utan
det var 1,50 öre i v. m. mynt.) och mannen 15 dalar (= 2 kr 50 öre) set versö-
ledes betydligt mindre än de dömdes för första gången i Vemmenhöggs härad. Fem
dalar silvermynt är i våra pengar betydligt mera alldeles rund 3 d. s. M.
var lika med en spesie eller 4 kronor.

Alla flickor eller änkor som fingo sägta barn skulle som det hette
"skräftes" vilket på nio-tio-tiden skedd i sekretariat av prästen med två-
ne kyrkorädsledamännen som vittnen. Jag har varit kyrkovård i 36 år
men ingen har blivit "skräftad" under denna tid, men jag har därför
tvänne gånger hört d. o. jag satt i kyrkan. Således har denna gamla sed
varit in i min tid. De som voro häslade för vigseln blev det lätt den
bakvände bönen för d. o. gången i kyrka efter förlassningen vilket de andra i
kyrkan såg sig åt vilket jag näp. gånger hört. Vi kyrkogångarna skulle den
kvinnan om de voro två på en gång, inte glömma att lägga sig till höger på kyrko-
bänken på den ty gjorde hon i detta blev hennes gosse skäglad och den andra flick-
an skäglad. När prästen läst för dem jag han den i handen och drog den ut i kyrko-
golfvet och sade "gån i härads friid. Den rita som gick i kyrko-
vård"

i Fren Ntad var kyrkvård Lars Jönssons f. Kerstin Anders
datter och L. fr. brudens Anders Jön f. f. Detta hände i början av
1900-talet.

M. 8600:10.

Kvinnans kyrkögång spelade i familjelivet en viktig roll. Jag
hörde ofta i min ungdom att gamla manna brukade säga "i söndes
gick N. N. kvinna i kyrka" so nu & hon ren igen so mannen har
lov att gå ti hänge igen for nu har prästen lejt for henne. In-
an prästen får lejt och drad dom in i kyrka har mannen inte
lov ti nåd." Således var folktrun så religiös att prästerna skulle
läsa sin välsignelse över kvinnorna först.

De gamla sade också i min ungdom "ad om åto eller sjottan
da so ska N. N. kerring gå i kyrka so behöver hon inte
verre skärluen mer po sino tärer ad de tar mannen frö
hänge."

(Den ~~fr~~ 45 år Lebaka,
dessa talesätten har jag ej hört po åtminstone)

Hur präster^{igamnen}na behandlade de i olycka komna barnen
har en antecknare i Högstads vid namn Jacob Hagström
upptecknad. Dessa uppteckningar finnas nu på Svaneholms
museum. Jacob Hagström var född 1863.

"Uppteckningen härnäst har meddelats mig av dr. Vitzemar
Ingers Lund och lyder: i Högstads kyrka skulle pigor som
stad kyrkskrift stå och källa två stora tunga offriter i sina
händer så länge präster präkade."

I de dagar var det ju en stor olycka för de stackare som gått
i olycka de blevo kallna för ärelösa och deras barn fingo ju
ej eller var medlemmar i den tidens skolväsen. Genom
Sigfrid Hanssons bok "Ur Skomakareyrkets Historia"
Någon är det ju lika gällt på det andra hållet, som vi fingo den
nye barnvårdslagen. Flickorna kan ju nu utöfva vidare först skylla
en man som fader till sitt barn och gå i process ända till högsta rätten
och tappar hon också det kan hon börja och processa med en annan
man som hon nu skyller som fader till samma barn. Förlover hon också
der kan hon börja med en tredje o. s. v. som barnfader till samma barn.

Dessa barnvårdsbegränsningar kritiserades mycket skarp vid ett stift
möte i Lund av bland andra kyrkanspråket i Engelholm som sade
att det fanns en moder i Engelholm som hade två döttrar och därav hade
de två kommit hem med var sitt barn för vilka de tillerkändes av domstol
den med 25 kr vardera. och nu kommer snart gårds hem med den tredje
sitt barn så har jag 75 kr i månaden. Jag går aldrig mera ut på arbete ty
nu har jag så stor utgift att jag ej behåller något. ^{Häradsprästen sade vidare att då och då}
och anmält mig till att deras döttrar fått barn för tiden som de varit i fosterfamilj. ^{Kyrkans herde + kyrkans lagd}
och försvann barnen. En skild vers så arres på 100 kr. ^{de dratt näst ett år} kunde
skaffe henne extra inkomst. ^{Kommunens} ^{betalt till flickornas skatt ej förlora sin förmögenhet} ^{förhinder de kommunala}
Att de nya barnvårdsbegränsningarna begärades som underligt fram hölls
i En skild följande av kyrkovården Lars Jönsson vid sammanträ-
den i församling. Rätt som det var var hans älska dotter på tringen
sade befallningarna. I sinom tid föddes hon en gosse som nu är en duktig
och länd pojke. Fadern sade till befallningarna de "vara en luffus" <sup>ver en mätte-
re gesell.</sup> han betalade ej något och blev ej heller därför bränd ty fadern sade
jag kan själv försörja min datter pojke. Således blev ej detta någon pigorinder-
ström men på många håll är det värt att påpeka. ^{högstads}
att som de gör. De unga flickorna 13-17 åriga hade fulla rykten i i städerna hur de levade
med att locka landsförrävararna.